

Munkaerő-piaci folyamatok, 2014. I. negyedév

Tartalom

1. Foglalkoztatottsági helyzetkép	1
1.1. Összes foglalkoztatott	1
1.2. Alkalmazásban állók	2
1.3. Közfoglalkoztatottak	3
1.4. Foglalkoztatási kilátások – üres álláshelyek száma	4
2. Munkanélküliség, inaktivitás	4
2.1. Munkanélküliek	4
2.2. Potenciális munkaerő-tartalék	5
2.3. Inaktivitás és státusváltás	5
2.4. Nyilvántartott álláskereső	5
3. Kereset, munkaerőköltség	6
3.1. Bruttó kereset	6
3.2. Nettó kereset és kiterjesztett családi adókedvezmény hatása	7
3.3. Munkaerőköltség	7

1. Foglalkoztatottsági helyzetkép

1.1. Összes foglalkoztatott

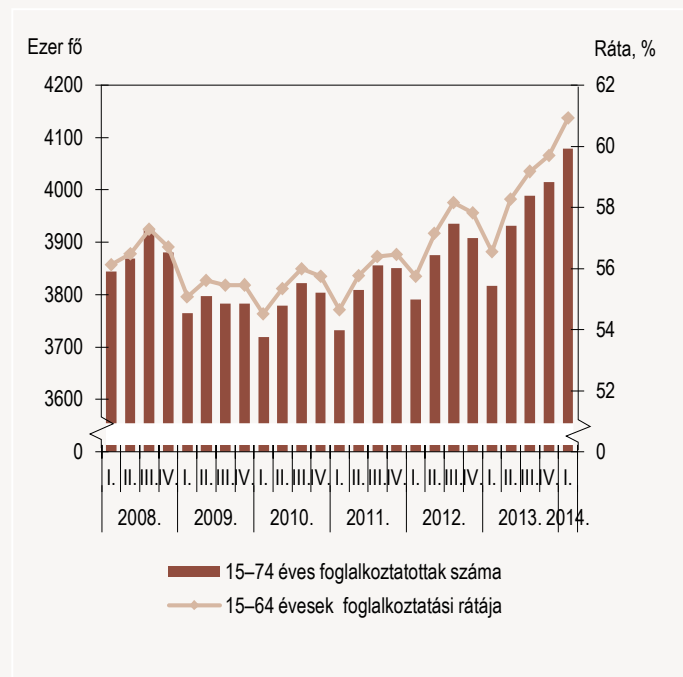
2014 I. negyedévében a munkaerő-felmérés adatai szerint a foglalkoztatottak száma 4078,4 ezer fő volt, közel 360 ezerrel több, mint 2010 I. negyedévében. A növekedés mintegy háromnegyede (260,7 ezer fő) az utolsó egy év alatt következett be. A 15–64 évesek foglalkoztatási rátája az előző év azonos időszakit 4,4 százalékponttal meghaladva 60,9%-ra nőtt. (A foglalkoztatás bővülése több mint felerészből a közfoglalkoztatás kiterjesztésével magyarázható.) A férfiak foglalkoztatása nagyobb mér-

tékben nőtt, körükben a foglalkoztatási ráta 67,0, a nők esetében 55,1% volt, 5,5, illetve 3,3 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban.

Hazánk munkaerő-piaci pozíciója uniós összehasonlításban relatíve javult. Jóllehet a magyar foglalkoztatási arány - a rendelkezésre álló 2013. IV. negyedévi adatok szerint - továbbra is az alacsonyabbak közé tartozik, ugyanakkor hazánk a legnagyobb arány-növekedést elért országok egyike. A hazai 15–64 éves népesség foglalkoztatási rátája ugyan még mindig 4,6 százalékponttal elmaradt az unió 28 tagországának átlagától, de az ún. legjobb munkavállalási korúakra (a 25–54 évesekre) számított magyar mutató már lényegében megegyezett az unió átlagértékével. Ezzel párhuzamosan csökkent a munkanélküliség szintje is, és a magas munkanélküliségi ráta jellemezte országok csoportjából a közepesbe kerültünk át.

1. ábra

A foglalkoztatottak létszámának és a 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása

Forrás: Munkaerő-felmérés.

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta* az Európai Unió tagországaiban, 2013. IV. negyedév

1. tábla

(%)

Ország	Foglalkoztatási ráta						Munkanélküliségi ráta
	15–24 évesek	25–54 évesek	15–64 éves				
			férfiak	nők	együtt	változás ^{a)}	
Ausztria	53,7	84,7	77,4	67,5	72,4	0,0	5,0
Belgium	23,3	78,8	66,0	57,1	61,6	-0,3	8,5
Bulgária	20,5	73,2	62,5	56,6	59,6	0,2	13,1
Ciprus	24,9	75,5	66,7	57,3	61,8	-2,4	16,0
Csehország	25,7	83,8	76,1	60,2	68,3	1,3	6,7
Dánia	52,3	81,7	74,9	69,4	72,2	-0,2	6,5
Egyesült Királyság	47,6	81,3	76,3	66,4	71,3	0,5	7,0
Észtország	31,0	81,1	70,7	66,0	68,3	1,0	8,7
Finnország	38,4	80,4	68,8	67,0	67,9	-0,6	7,7
Franciaország	28,0	80,7	67,7	60,6	64,1	0,3	10,1
Görögország	12,2	61,1	58,1	39,7	48,9	-1,3	27,6
Hollandia	61,8	82,2	78,7	69,7	74,2	-0,8	6,9
Horvátország	15,2	67,1	52,7	45,7	49,1	0,4	17,6
Írország	28,8	72,1	66,5	56,4	61,4	2,1	11,8
Lengyelország	24,3	77,6	67,2	54,4	60,8	0,8	9,8
Lettország	31,4	78,2	68,0	62,8	65,3	1,2	11,3
Litvánia	24,9	80,0	65,8	62,9	64,3	2,0	11,4
Luxemburg	27,2	82,7	73,3	58,9	66,2	-0,2	6,2
Magyarország	21,0	76,8	65,7	53,9	59,7	1,9	9,1
Málta	46,2	74,6	74,1	48,1	61,3	2,1	6,4
Németország	47,3	83,4	78,3	69,1	73,7	0,4	5,0
Olaszország	15,5	68,3	64,8	46,7	55,7	-0,8	12,7
Portugália	22,8	75,7	65,0	59,2	62,1	1,6	15,6
Románia	22,8	74,4	67,0	51,9	59,5	0,2	7,2
Spanyolország	16,3	65,7	59,3	50,0	54,7	0,1	26,0
Svédország	40,8	85,2	76,2	72,5	74,3	0,8	7,5
Szlovákia	19,8	76,2	65,8	53,8	59,8	0,4	14,3
Szlovénia	25,2	82,0	67,2	58,9	63,2	-1,0	9,7
EU-28	32,3	76,9	69,7	59,0	64,3	0,2	10,6

* A 15–74 évesekre számolva.

^{a)} 2013. IV./2012. IV. (százalékpont).

Forrás: Eurostat.

A 4078,4 ezer foglalkoztatottból a munkaerő-felmérésben a közfoglalkoztatottak száma 176 ezer főt tett ki, ami mintegy 26 ezerrel alacsonyabb, mint a tényleges, azaz a Magyar Államkincstár nyilvántartásaiból származó 203 ezres átlagszám, de az egy év alatti növekmény így is igen jelentős. Leginkább a közmunka meghatározó szerepével magyarázható a foglalkoztatottak létszámához viszonyított legnagyobb javulás az észak-magyarországi és az észak-alföldi régióban (több mint 10%-kal nőtt a foglalkoztatottak száma egy év alatt), illetve a legfeljebb általános iskolai végzettségűek körében szintén jelentős létszám-növekedés következett be.

Az ún. ingázási típusú külföldi munkavállalásban érintettek létszám-növekedése már megállt, 2014. I. negyedévében 95 ezren jelöltek meg napi munkavégzésük helyszínéül külföldi telephelyt, lényegében ugyanannyian, mint egy évvel korábban, és annak struktúrájában sem következett be érdemi elmozdulás.

2013 második felétől a versenyszféra gazdálkodó szervezetei is egyre inkább létszámfelvevővé váltak, ami elsősorban a szakiskolát, szakmunk-

kásképzőt végzetek „népes táborának” elhelyezkedési esélyein javított. Az alkalmazottak létszáma nőtt a legerőteljesebben, némileg többen dolgoztak társas vállalkozások tagjaként is 2014. I. negyedévében, mint akár 4 évvel ezelőtt, akár tavaly ilyenkor, míg folytatódott a vállalkozóként, illetve önállóként dolgozók már évek óta tartó létszámcsökkenése.

2. tábla

A foglalkoztatottak létszámának alakulása, néhány fontosabb dimenzió mentén

(ezer fő)

Megnevezés	Foglalkoztatottak száma		Foglalkoztatottak számának változása	
	2010. I. negyedév	2014. I. negyedév	2014. I. negyedév/2010. I. negyedév	2014. I. negyedév/2013. I. negyedév
Összesen	3 719,3	4 078,4	359,1	260,7
Férfi	1 979,5	2 205,6	226,1	166,2
Nő	1 739,8	1 872,8	133,0	94,5
Közép-Magyarország	1 227,6	1 328,4	100,8	49,0
Közép-Dunántúl	422,6	458,7	36,2	20,5
Nyugat-Dunántúl	403,5	442,8	39,3	33,3
Dél-Dunántúl	333,1	358,4	25,3	26,4
Észak-Magyarország	387,1	428,6	41,5	45,7
Észak-Alföld	475,5	560,2	84,7	62,6
Dél-Alföld	469,9	501,3	31,4	23,1
Általános iskola 8. osztálya vagy kevesebb	417,7	445,9	28,2	68,2
Szakiskola és szakmunkásképző	1 102,4	1 196,6	94,2	100,1
Gimnázium	340,2	391,3	51,1	36,4
Egyéb érettségi	952,4	975,0	22,6	35,9
Főiskola	541,6	635,4	93,8	0,6
Egyetem	364,8	434,1	69,3	19,5
Alkalmazott	3 256,2	3 637,1	338,5	261,6
ebből közfoglalkoztatottnak tekinti magát ^{a)}	51,3	176,3	125,0	112,3
Társas vállalkozás tagja	143,3	164,3	21,0	7,2
Vállalkozó, önálló	307,9	263,0	-44,9	-7,1
Segítő családtag	11,8	13,9	2,1	-1,1
Belföldi telephelyen dolgozik	3 671,5	3 983,0	311,4	258,6
Külföldi telephelyen dolgozik	47,7	95,4	47,7	2,0

Forrás: Munkaerő-felmérés.

^{a)} A közfoglalkoztatást kiegészítő átmeneti képzési programban résztvevőkkel együtt, önbesorolás alapján.

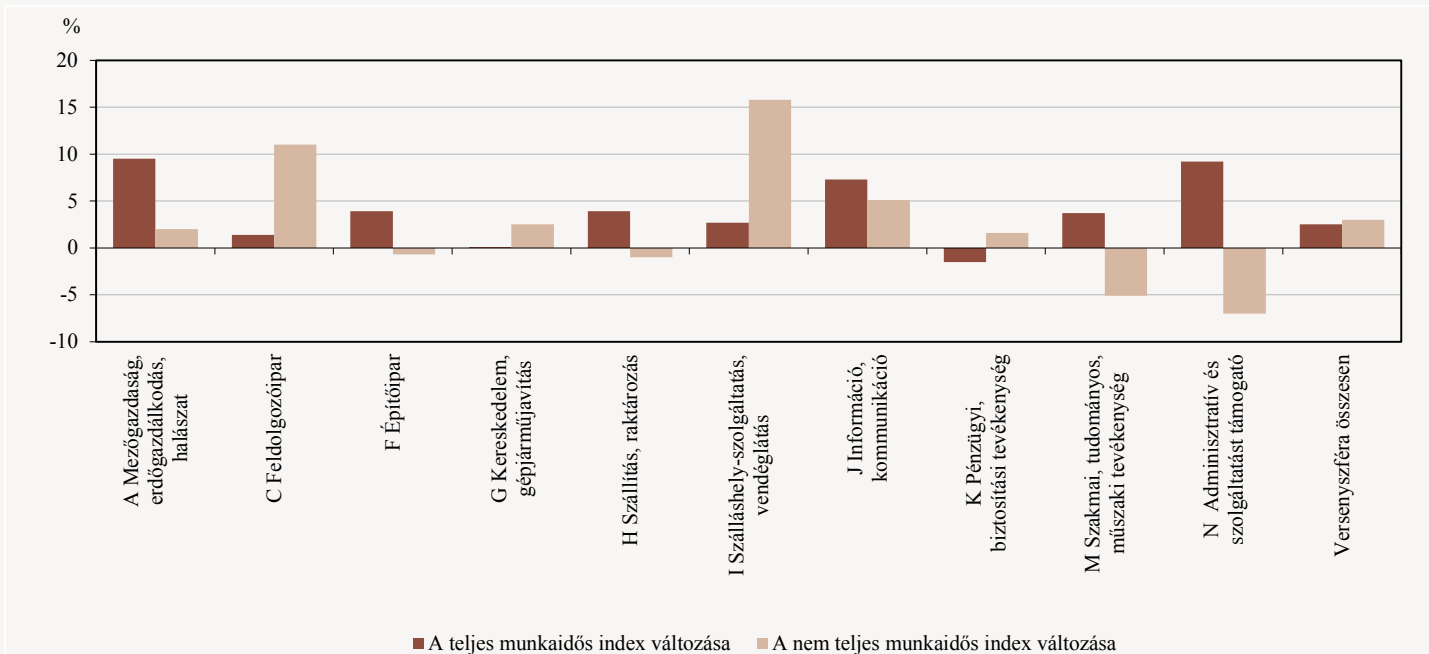
1.2. Alkalmazásban állók

2014. I. negyedévében a versenyszféra legalább öt főt foglalkoztató szervezeteinél, a költségvetési szférában, illetve a megfigyelt nonprofit szervezeteknél 2809 ezren, ebből nem közfoglalkoztatottként 2607 ezren álltak teljes, illetve nem teljes munkaidősként alkalmazásban, 2,3%-kal (mintegy 60 ezer fővel) többen, mint egy évvel korábban. A versenyszféra 1842 ezer foglalkoztatottjának kevesebb mint 1%-a volt közfoglalkoztatott, így ennek nem igazán volt hatása a szféra foglalkoztatási trendjére.

A megfigyelt gazdálkodó szervezeteknél az év I. negyedévében a nem teljes munkaidőben dolgozók létszáma némileg gyorsabban nőtt, mint a

2. ábra

A teljes és nem teljes munkaidős foglalkoztatottak létszámának változása a versenyszféra főbb ágazataiban, 2014. I. negyedév

Forrás: Havi munkaügyi jelentés.

teljes munkaidőben dolgozóké (3,0%-kal szemben a 2,5%-kal), így az alkalmazásban állók közel 12%-a dolgozott 2014 I. negyedévében nem teljes munkaidősként. Arányaiiban legtöbbször a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (32,1%) és a kereskedelem, gépjárműjavítás (18,4%) nemzetgazdasági ágakban, míg a legnagyobb foglalkoztatónak számító nemzetgazdasági ágban a feldolgozóiparban 7,5% volt a nem teljes munkaidősök aránya. A nem teljes munkaidőben történő foglalkoztatás főleg ott a nagyobb volumenű, ahol a munkaerő-szükséglet nem egyenletes (lásd. kereskedelemben a hétvégi csúcs, szálláshely-szolgáltatásban a hosszú hétvégék, az üdülési főszezon), de nem zárható ki az sem, hogy a kisebb vállalkozásoknál esetenként csak a közterhek csökkentése miatt és csak papíron minősülnek egyes dolgozók részmunkaidősnek.

A versenyszféra legalább 5 fős szervezeteinél nem közfoglalkoztatotként mintegy 35 ezerrel dolgoztak többen, mint a tavalyi év I. negyedévében. Hosszú idő óta először nőtt az építőiparban dolgozók száma, amire az igen kedvező időjárás mellett a beruházási kedv élénkülése és az állami nagyberuházások indítása szolgálhat magyarázatul. Megállt a kereskedelem létszámfogyása, az iparban dolgozóké pedig 2,5%-kal (közel 17 ezer fővel) haladta meg az egy évvel korábbit. Ez utóbbi nemzetgazdasági ágon belül kiugróan magas, 10% körüli létszámbővülés jellemezte a járműgyártást, amely ágazat termelésbővülése a beszállítói hálózatán keresztül további munkahelyeket teremthet a kisméretű vállalkozások körében is. A legnagyobb ütemű létszámnövekedés a 72 ezer főt foglalkoztató információ és kommunikációs (7,0%), illetve a közel 150 ezer fős adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek (6,7%) nemzetgazdasági ágban következett be.

A megfigyelt nonprofit szervezeti körben 103,7 ezer fő állt alkalmazásban, ebből közel 14 ezren közfoglalkoztatotként. Szervezeti átsorolás következtében a közfoglalkoztatottak nélküli létszám több mint 11%-kal csökkent egy év alatt.

A költségvetési szférában 2014 I. negyedévében nem közfoglalkoztatotként 689 ezren dolgoztak, 5,4%-kal többen, mint egy évvel korábban. Kiugró mértékben, 17,2%-kal nőtt a már említett nonprofit szervezeti körből történő átsorolás miatt a humán-egészségügyi, szociális ellátás nem-

zetgazdaság létszáma, ezt 4,1%-kal a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás követte, de 2,4%-kal nőtt az oktatás területén dolgozóké is.

1.3. Közfoglalkoztatottak

A közfoglalkoztatásban részt vevők száma az év első hónapjaiban jellemzően igen alacsony, részben azért, mert az új programoknak ilyenkor még csak a pénzügyi tervezése folyik, részben pedig azért, mert az időjárás nem kedvez a szabadban végzendő tevékenységeknek, melyek a közmunkaprogramok gerincét adják. 2014 I. negyedévét azonban a korábbiaktól gyökeresen eltérő tendencia jellemezte. A közmunkaprogramba bevontak létszáma a nyári hónapokat jellemző csúcstól meghaladva nőtt, havi átlagban a 203 ezer főhöz közelített. Ez több mint négyszerese volt annak, ahányan 2013 I. negyedévében ilyen formában munkához jutottak. A változás a november végén induló ún. téli közmunkaprogramnak köszönhető, melynek keretében a munkavégzésen túl mintegy 100 ezren képzésben, ebből nagy arányban ún. alapkompétencia-fejlesztésben vettek részt. (A program márciusban zárult, az újabbak indulása nyár elejére várható.)

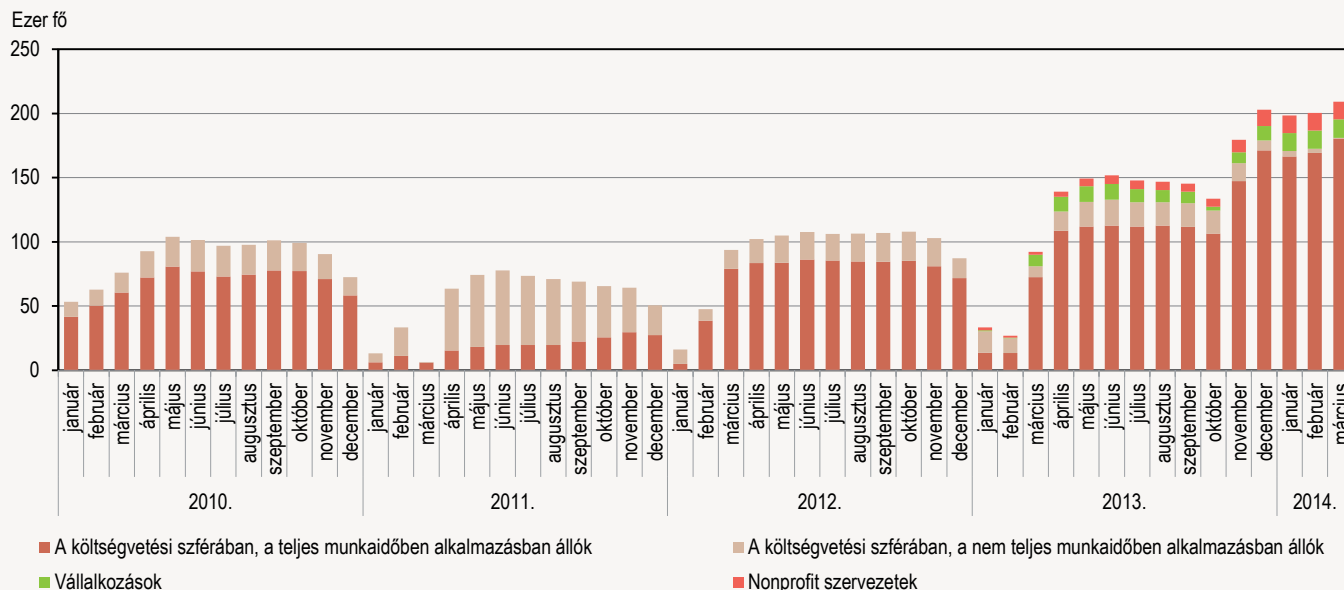
A közfoglalkoztatás fő területe a közszféra, de 2014 I. negyedévében közel 30 ezren (fele-fele arányban) a versenyszférába sorolt gazdálkodóknál, illetve nonprofit szervezeteknél álltak alkalmazásban. A közfoglalkoztatás a negyedév végére szinte kizárólag teljes munkaidős munkavégzést jelentett. A bruttó kereseti átlag 77 821 forint volt (ez nettóban 51 202 forint/havi jövedelmet jelentett, ami a szociális segély több mint kétszerese), 77 300 forint közfoglalkoztatotti bérminimum mellett. A közfoglalkoztatás az alacsony iskolai végzettségűeknek, a depressziós területeken élőknek lényegében a munka világához történő kapcsolódás egyetlen lehetőségét jelenti.

1.4. Foglalkoztatási kilátások – üres álláshelyek száma

A foglalkoztatási kilátások fontos előrejelzője az üres álláshelyek száma, illetve az összes álláshelyhez viszonyított aránya. Jóllehet az üres álláshely

3. ábra

A közfoglalkoztatottak létszámának havonkénti alakulása*

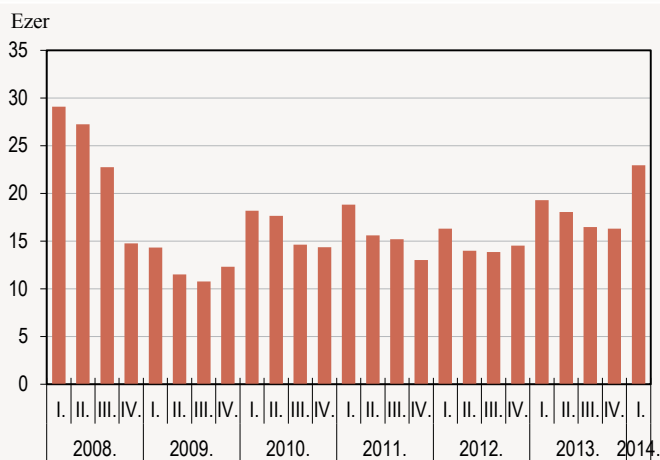

* 2012-ig csak a költségvetési szféráról van szó.
Forrás: Havi munkaügyi jelentés.

statisztiika a teljes nemzetgazdaságot átfogja, valódi konjunktúrainformációként – az állami beavatkozás sajátos szerepéből következően – a versenyszféra megfigyelése szolgálhat. A válság időszakában, 2009–2010-ben a versenyszférában az üres álláshelyek aránya 0,65%, illetve 0,86% volt, mely 2013-ban 0,93%-ra javult, s 2014 I. negyedévé további pozitív elmozdulást hozott. Az üres álláshelyek számának alakulása erősen szezonális jellegű (bár ez a szezonális dekonjunktúrális időszakban kevésbé érvényesül), így éven belül jellemzően ebben a negyedévben jelentik a legtöbb üres állást. Ez tavaly több mint 19 ezer volt, ami az összes álláshely 1,1%-át jelentette. 2014 I. negyedévében ez a szám már megközelítette a 23 ezret, ami 1,2%-os rátának felelt meg. A foglalkoztatás szempontjából meghatározó iparban az üres álláshelyek aránya 1,4% volt, a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban viszont csak 0,6%.

4. ábra

Az üres álláshelyek számának alakulása a versenyszférában

Forrás: Intézményi üres álláshely statisztika.

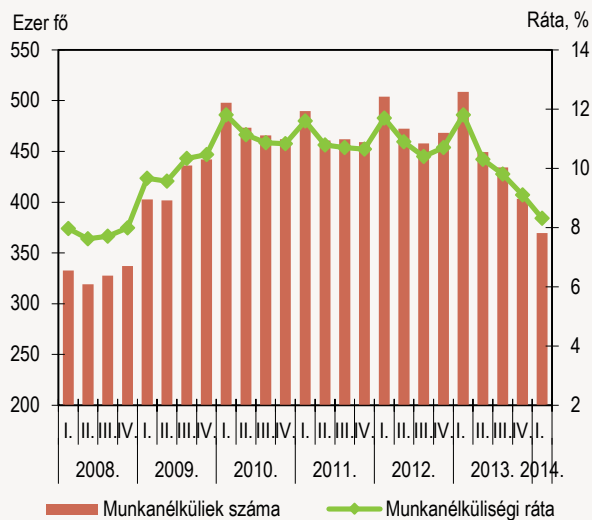
2. Munkanélküliség, inaktivitás

2.1. Munkanélküliek

A válságot követően a munkanélküliek száma és a munkanélküliségi ráta egészen 2012-ig stabilan magas maradt. 2013-ban megindult a lassú javulás, ami 2014 I. negyedévében is folytatódott. A munkanélküliek 370 ezres létszáma 139 ezerrel alatta maradt az előző év azonos időszakát jellemzőnek, ami egyben a munkanélküliségi ráta 3,5 százalékpontos javulását is jelentette. 2014 I. negyedévében így a munkanélküliségi ráta 8,3%-ra mérséklődve már erősen közelített a válságot megelőző szinthez. A férfiak munkanélküliségi mutatója jobban csökkent, mint a nőké, így a 8,1%-os férfi munkanélküliségi ráta már 0,4 százalékponttal alacsonyabb a nőkre jellemzőnél.

5. ábra

A munkanélküliek létszáma és a munkanélküliségi ráta alakulása

Forrás: Munkaerő-felmérés.

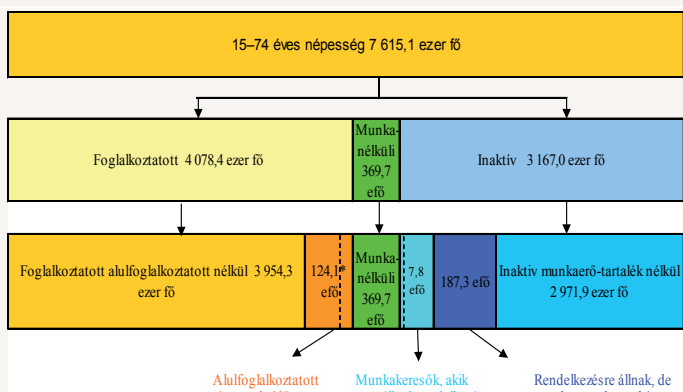
A munkanélküliségi ráta csökkenése ellenére a munkanélküliség továbbra is tartós állapota az érintetteknek. 2014 I. negyedévében a munkanélküliség átlagos időtartama már 18,7 hónap volt, és a munkanélkülieken belül többségbe kerültek a tartósan munkanélküliek (51,6%-uk egy évnél régebben keresett munkát).

2.2. Potenciális munkaerő-tartalék

Az unió potenciális munkaerő-piaci tartalék definíciójának 689 ezren feleltek meg 2014 I. negyedévében. A 370 ezer munkanélküli mellett 187,3 ezren szerettek volna dolgozni, de valamilyen okból nem kerestek állást, néhány ezer fő volt, akit valamilyen ok akadályozott a munka megkezdésében, míg 124 ezren voltak azok, akik nem általában munkát, hanem – meglévő rész-munkaidős munkájuk helyett – teljes munkaidős munkát szerettek volna. Ez utóbbiak száma csaknem 38%-kal nőtt egy év alatt, miközben a teljes potenciális munkaerő-tartalék 20%-kal (870 ezerről 689 ezer főre) csökkent. Az alulfoglalkoztatottak között 2014 I. negyedévében nagy súllyal voltak jelen a téli közmunkaprogram oktatásainak résztvevői.

6. ábra

Potenciális munkaerő-tartalék, 2014. I. negyedév

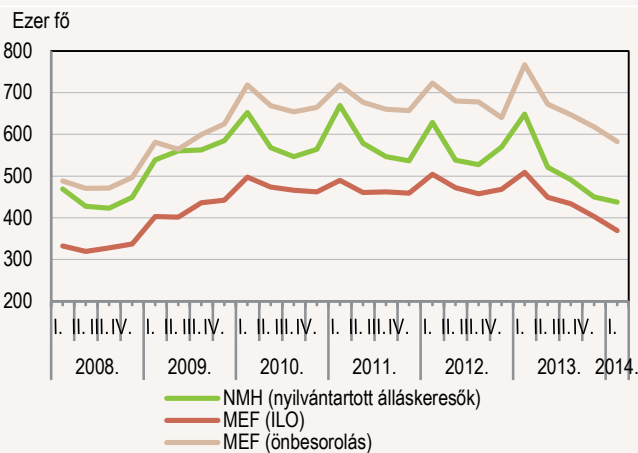

Forrás: Munkaerő-felmérés.

Önbesorolás alapján 583 ezren tekintették magukat munkanélkülinek 2014 I. negyedévében, ami egy év alatt 24%-os csökkenést jelentett. Utoljára 2009 I. negyedévében, azaz a válság kezdetén volt ennyi a magukat munkanélkülinek vallók száma, míg az eddigi csúcstól 767 ezer fővel 2013 I. negyedévében érte el.

7. ábra

A nyilvántartott álláskereső, a munkaerő-felmérés definíciója, valamint az önbesorolás szerinti munkanélküliek számának alakulása

Forrás: Munkaerő-felmérés, NMH-regiszter.

2.3. Inaktivitás és státusváltás

A 15–64 éves korosztály létszámcsökkenése mellett mintegy 170 ezer fővel kevesebb inaktív volt, mint egy évvel korábban. A legnépesebb csoport 887 ezer fővel a nyugdíjban, járadékban részesülőké, 722 ezren pedig még tanul-tak. Mindkét csoportba tartozók létszáma csökkent 2013 I. negyedéve óta, melyben a demográfiai faktor is jelentős szerepet játszott, míg az ún. egyéb kategóriába tartozók esetében a változás döntően azzal magyarázható, hogy a közmunkaprogram kiszélesítése új esélyt adott a munka világából már régen kiszakadók egy részének is a visszatérésre.

3. tábla

A 15–64 éves inaktívak száma munkaerő-piaci távollétük oka szerint, 2014. I. negyedév

Megnevezés	2014. I. negyedév			2014. I. negyedév/ 2013. I. negyedév		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	ezer fő			%		
Nyugdíjas	364,2	523,2	887,4	95,4	97,2	96,4
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	2,5	235,5	237,9	54,7	92,5	91,8
Munkanélküliként, ellátásban részesülő	38,6	34,6	73,1	62,0	70,5	65,7
Tanuló	359,4	363,0	722,4	94,5	96,8	95,6
Egyéb inaktív ^{a)}	119,2	188,4	307,6	81,9	90,1	86,7
15–64 éves inaktívak összesen	883,8	1 344,7	2 228,5	90,7	94,3	92,8

^{a)} Az ápolási díjban, árvaellátásban részesülőkkel együtt.
Forrás: Munkaerő-felmérés.

A foglalkoztatotti státus stabilitása tovább erősödött, és csökkent a munkanélkülivé válás esélye, a korábban munkanélküliek körében pedig örvedetesen nőtt azok aránya, akiknek sikerült egy év alatt foglalkoztatotti státusra váltani.

2.4. Nyilvántartott álláskereső

2014. január–márciusban a közfoglalkoztatás a nyilvántartott álláskereső számát is igen jelentősen, az előző évihez képest átlagosan 32,5%-kal csökkentette. A hatás még erőteljesebben érvényesült a szociális ellátásban részesülők számát tekintve, mely 231 ezerről 136 ezerre változott. Jóval kevesebb az álláskeresői támogatásban, illetve a nyugdíj előtti ellátásban részesülő is (62,5 ezer, szemben a tavaly január–márciusi 78,9 ezerrel), ennek azonban alapvetően az az oka, hogy a jogosultsági idő a támogatási rendszer 2011. szeptemberi átalakításával drasztikusan rövidült. Mivel a munkaügyi szolgálathoz bejelentett állásokat az azokat meghirdetők jellemzően közfoglalkoztatás keretében kívánták betölteni, az üres állások számának növekedése reflexió a közfoglalkoztatás kiterjesztésére.

4. tábla

A 15–74 éves népesség munkaerő-piaci státusváltás* szerinti megoszlása, 2014. I. negyedév

Egy évvel ezelőtti státus	Jelenlegi státus							
	foglalkoztatott	munkanélküli	tanuló	nyugdíjas	munkaképtelen	gyed, gyés, gyet	egyéb	összesen
Foglalkoztatott	94,1	3,2	0,2	1,2	0,2	0,7	0,3	100,0
Munkanélküli	37,4	57,3	1,4	0,6	0,3	1,1	2,0	100,0
Tanuló	7,1	4,4	87,0	0,1	0,0	0,2	1,3	100,0
Nyugdíjas	0,8	0,3	0,0	98,2	0,5	0,0	0,1	100,0
Munkaképtelen	1,6	0,9	0,0	5,7	91,4	0,1	0,4	100,0
Gyed, gyés, gyet	14,8	5,5	0,2	0,0	0,1	75,5	4,0	100,0
Egyéb	11,1	8,3	1,1	2,6	1,0	4,2	71,9	100,0
Összesen: %	53,1	7,7	10,0	19,5	4,4	3,1	2,3	100,0
ezer fő	4 041,8	582,6	759,0	1 481,7	336,8	238,0	175,3	7 615,1

* Önbesorolás alapján.
Forrás: Munkaerő-felmérés.

5. tábla

A nyilvántartott álláskereső főbb adatai és a rendelkezésre álló álláshelyek száma

Időszak	Nyilvántartott álláskereső	Ebből:				Rendelkezésre álló álláshely, db
		pályakezdő	álláskeresői járadékban, segélyben	szociális ellátásban	ellátatlan	
fő						
2013.						
január	648 451	73 772	87 026	220 836	340 589	47 405
február	676 516	77 451	84 544	243 150	348 822	43 866
március	620 126	73 924	65 179	230 077	324 870	167 712
2013. I. negyed- éves átlag	648 364	75 049	78 916	231 354	338 094	86 328
2013. éves átlag	527 624	66 025	61 171	184 374	282 079	106 120
2014.						
január	437 153	53 349	63 034	132 437	241 682	122 157
február	443 558	55 541	64 849	138 059	240 650	95 972
március	431 474	55 270	59 704	136 229	235 541	138 787
2014. I. negyed- éves átlag	437 395	54 720	62 529	135 575	239 291	118 972
2014 I./2013. I. (%)^{a)}	67,5	72,9	79,2	58,6	70,8	137,8

^{a)} 2014. I. negyedéves átlag / 2013. I. negyedéves átlag * 100.
Forrás: NMH regiszter (www.afsz.hu-statisztika).

3. Kereset, munkaerőköltség

3.1. Bruttó kereset

2014. január 1-jétől a minimálbér 101 500 forintra, a garantált bérminimum 118 ezer forintra változott. Ez 3,6, illetve 3,5%-os emelkedést jelent, azaz elmaradt a versenyszféra egészére jellemző bérnövekedés mögött. A költségvetési szférában dolgozók közül ebben az évben a szociális intézményeknél alkalmazásban állók keresetét rendezték. Összességében az év I. negyedévében a bruttó keresetek 1,8%-kal, – közfoglalkoztatottak nélkül számolva 6,4%-kal – 242,9 ezer forintra nőttek. A versenyszféra közfoglalkoztatás keretében alkalmazottak nélkül számított – 5,5%-os keresetnövekedését a 2013. évi béremelések hatására 3,5 százalékponttal múlta felül a költségvetési szféráé. Ezen belül az oktatásban a 2013. szeptemberi bérrendezés eredményeként 21,9%-os növekedés volt.

A bruttó átlagkeresetek hagyományosan a pénzügyi, biztosítási tevékenység gazdasági ágban a legmagasabbak (487,0 ezer forint), ezt az információ és kommunikáció (467,9 ezer forint), valamint a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (390,4 ezer forint) követte, míg a 245,7 ezer forint kereseti átlagú iparon belül 493,3 ezer forint volt a kocsigyártás, kőolaj-finomítás, illetve 442,9 ezer forint a gyógyszergyártás alágazat dolgozóié. A legkevesebbet a humán-egészségügyi, szociális ellátás (137,4 ezer forint), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (153,5 ezer forint), illetve a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (164,8 ezer forint) ágakban dolgozók kerestek. A humán-egészségügyi, szociális terület alacsony kereseti átlagát részben az magyarázza, hogy a közfoglalkoztatottak többségét ide sorolják be.

A versenyszférában a nem rendszeres kereseti elemek (prémium, jutalom, jutalék stb.) – amelyek súlya, szemben a költségvetési szférával, nem elhanyagolható – növekedési üteme 2014 I. negyedévében is felülmúlta a rendszeres keresetét.

A nemzetgazdaság egészében a munkajövedelmek (kereset és egyéb munkajövedelem), a nagyságát tekintve meghatározó átlagkeresetek 1,8%-os növekedése ellenére, csak 1,4%-kal (241 ezer forintra) emelkedtek. Így az egyéb munkajövedelem aránya az összes munkajövedelemből 4,6%-ra mérséklődött.

6. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása, 2014. I. negyedév

Állománycsoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:					
			versenyszféra		kötségvetés együtt		kötségvetés közfoglalkoztatottak nélkül	
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
Ft/fő/hó								
Fizikai	155 045	150 683	166 998	161 359	119 348	118 845	164 831	163 827
Szellemi	313 458	291 088	372 934	335 368	246 254	240 660	251 320	245 540
Együtt	229 817	216 956	246 570	228 595	199 707	195 980	231 789	227 087
Előző év azonos időszaka=100%								
Fizikai	98,5	98,3	104,0	103,6	83,7	83,9	104,9	105,0
Szellemi	106,3	105,4	106,4	104,8	107,9	107,7	109,7	109,5
Együtt	101,8	101,2	105,0	103,9	97,1	97,1	109,0	108,9

Forrás: Havi munkaügyi jelentés.

3.2. Nettó kereset és a kiterjesztett családi adókedvezmény hatása

A személyi jövedelemadó 1988. évi bevezetése óta nem volt még példa arra, hogy a bruttó és a nettó kereset növekedési üteme megegyezzen. Mivel azonban 2014-ben sem a munkavállalókat terhelő levonások mértékében (maradt a 18,5%), sem a személyijövedelemadó-kulcsokban nem következett be változás, 2014. I. negyedévében a nettó kereset a bruttóval azonos ütemben, azaz 1,8%-kal emelkedett. A versenyszférában így 162,5 ezer forint volt az itt alkalmazott – több mint 14 ezer közfoglalkoztatott nélkül számított – nettó kereseti átlag a költségvetés 151,8 ezer forintjával szemben. A költségvetési dolgozók közül azok, akiket a személyijövedelemadó-számítás szabályainak változása hátrányosan érintett, továbbra is részesülnek a keresetükben nem számító kompenzációban, ami átlagosan 10 400 forint/hó összegű volt 2014. I. negyedévében. Mivel 2012 óta a költségvetési dolgozók számos csoportjának keresetét már rendezték (2012–2013-ban az egészségügyi dolgozók, 2013-ban a pedagógusok, 2014-ben a szociális ágazat foglalkoztatottjai, illetve rendvédelmi tiszthelyettesek kaptak fizetés-emelést), így jelenleg a kompenzációban részesülők száma a 2011. évinek csak mintegy harmada.

7. tábla

A nettó kereset alakulása, 2014. I. negyedév

Megnevezés	Versenyszféra	Közszféra		Nonprofit szervezetek	Nemzetgazdaság	
		összesen	közfoglalkoztatás nélkül		összesen	közfoglalkoztatás nélkül
Nettó átlagkereset, Ft/fő/hó	161 503	130 808	151 822	129 851	150 530	159 081
Nettó átlagkereset változása ^{a)} %	105,0	97,1	109	96,7	101,8	106,4

^{a)} 2013. I.=100.

Forrás: Havi munkaügyi jelentés.

2014 változást hozott a családi adókedvezmény rendszerében, amennyiben a kedvezmény a személyi jövedelemadó mellett a munkavállalói nyugdíj és egészségbiztosítás járulék terhére is érvényesíthető. A kedvezményeknek a közepes keresetűek irányába történő „lecsurgatása” az 1 gyermekeknél nem eredményezett változást és a 2 gyerekeseknél is csak minimális jövedelemnövekedést. Jelentősen, 14,6%-kal javult viszont a munkavállalók azon mintegy 6,0%-ának jövedelmi pozíciója, akik háztartásukban legalább 3 gyermekről gondoskodnak.

8. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó és reálkereset alakulása, 2014. I. negyedév

Eltartott gyermekek száma	Számított nettó kereset, Ft/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset	Az alkalmazásban állók létszám-megoszlása, %
		változása, %		
		2013. I. negyedévéhez viszonyított változása, %		
0 gyermek	147 345	2,3	2,3	48,4
1 gyermek	154 467	1,3	1,3	25,5
2 gyermek	172 980	1,0	1,0	20,1
3 vagy több gyermek	196 771	14,6	14,6	6,0
Nemzetgazdaság összesen	157 265	2,6	2,6	100,0

Forrás: A havi munkaügyi jelentés és a HKÉF adatait felhasználó mikroszimulációs modell.

3.3. Munkaerőköltség

Az élőmunkával kapcsolatos munkáltatói kiadásokat a munkaerőköltség testesíti meg. Változását a keresetalakulás mellett a kötelezően fizetendő járulék mértékek is jelentősen befolyásolják. 2014. I. negyedévében a nemzetgazdaság megfigyelt területein összességében 2,6%-kal nőtt a munkaerőköltség, ezen belül 2,3%-kal a munkajövedelem, illetve 3,4%-kal a szociális költség.

9. tábla

Munkaerőköltség-index alakulása főbb összetevők szerint, 2014. I. negyedév (2013. I. negyedév = 100,0%)

Nemzetgazdasági ág	Munkajövedelem	Szociális költség	Munkaerőköltség
Ipar (B-E)	102,8	103,2	102,9
Építőipar (F)	96,5	97,4	96,7
Kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás, információ és kommunikáció, pénzügyi szolgáltatás, ingatlanügyletek, üzleti szolgáltatások (G-N)	104,5	105,6	104,7
Ipar, építőipar és szolgáltatások (közszolgáltatások nélkül) (B-N)	103,4	104,3	103,6
Közszolgáltatás (O-S)	99,8	101,3	100,1
Nemzetgazdaság összesen, mezőgazdaság nélkül (B-S)	102,3	103,4	102,6

Forrás: Havi munkaügyi jelentésen alapuló továbbvezetés.

További információk, adatok (linkek):

[Módszertan \(foglalkoztatás, munkanélküliség\)](#)

[Módszertan \(nyilvántartott álláskeresők módszertana\)](#)

[Módszertan \(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana\)](#)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Táblák](#)

www.ksh.hu

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)
Telefon: (+36-1) 345-6789